

Osebnostne zadeve

—i Postavljena je za učiteljico v Kaplji pri Brežicah Rozalija Ancelj.

—i Prestavljeni so: Ana Podboj iz Celja v Laško, Josip Kotnik iz Laškega v Celje, Alojzij Blenkuš iz Livolda v Kočevje, Marija Janković-Jurko iz Vojnika v Mariboru, Marija Bergles iz Laporja v Vojniku, Franc Čiček iz Sevnice v Pobrežje pri Mariboru, Marija

Smolnik iz Vavte vasi v Trebnju, Karla Srebrnič iz Velike Pirešice v Leskovec, Anton Bratkovič iz Leskovec v Veliko Pirešico, Gabrijela Skuk iz Šmartne k Sv. Jodrti.

—i Upokojeni so: Karlina Schann iz Ljubljane, Ivan Wikin iz Starega Leskovec, Marija Tamaskovič iz Šmartnega v Rožni dolini.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—i Uradniški prejemki se bodo najbrže zvišali, tako je izjavil finančni minister v Banji Luki. Vlada stoji namreč na stališču, da morajo biti uradniki dostojno plačani, in da se tudi med moškimi ne smejo delati razlike. (»Jugoslovenska pošta« in »Jutro« od 31. XII.)

—i Povišanje uradniških plač v Italiji. Zaradi stalnega višanja cen življenjskih potrebščin so povišali v Italiji drž. uradnikom plače za 8 %. (»Naš glas«, 1. I.)

—i Tudi »Gorenjec« se je zavzel za državne nameščence. V uvodniku, ki ga priobčuje v svoji številki od 2. I. »Državni nameščenci in njih slabo gnotno stanje«, govori o korupciji državnega uradništva, se zavzema za uradniško zbornico in piše med drugim: Od 1. aprila 1. 1931. do danes so se v II. draginjskem razredu znižali prejemki pri uradniku VII. skupine za 24,9 %, VIII. skupine za 24,37 %, IX. skupine 25,97 % in X. skupine za 26,95 %. Razmere glede nakupa življenjskih potrebščin so se še poslabšale. Zato bi bilo prav in pravično, če županstva opozore tudi bansko upravo in le-ta osrednjo vlado na izredno slabo stanje slovenskega državnega nameščence. Nujno je potrebna hitra pomoč. — Glede očitka korupcije odgovarja »Gorenjec« »Slovenski narod« od 8. I.

—i Premestitve so draga reč, državo stanejo mnogo denarja. Premestenci morajo včasih čakati dolgo časa na povrnitev stroškov. Iz poročil posameznih finančnih direktorij je razvidno, da dolgujejo finančnim organom na preselitvenih stroških: zetska 200.000, zagrebška 200.000 in ljubljanska 70.000 din. (»Delavska politika«, 1. I.)

—i V uvodniku »Vprašanje malega naroda« objavlja »Slovenija« od 8. I. med drugim tudi tole: Mladine ne smemo vzgajati v duhu nacionalističnega udrihovstva, da po spregledu smešnosti tega vzgojnega načina ne pride v nasproten ekstrem. Vzgojati jo moramo odkrito v zavesti, da smo majhen narod z razvito kulturo in umetnostjo. Za svoje narodne vzore ne smemo iskati vzorcev pri Rusih, Angležih, Francozih in Nemcih, ampak pri visokokulturnih malih narodih, ne med zagovorniki surove sile, ampak med pionirji kulture. Vse učiteljske knjige bi morale imeti skupno osnovno misel in ideal, a ne kot zdaj dvomljivo jugoslovenstvo.

—i Glede na igralski nastop gluhozemelj v Ljubljani prinaša tudi 11-12. št. »Zdravja« daljšo oceno, kjer pravi, da je predstava podala sijajen dokaz za veliki pomen zavodov in šol za gluhozemelje.

—i Banske uprave je kupila tovarno slamnikov v Domžalah, katero priredi za zavod za slepo domč, ki se preseli iz Kočevja. (»Zdravje«, 11-12.)

—i Za reformo našega šolstva je govoril pri Pedagoškem društvu v Ljubljani tov. Hreščak. Zanimiv izveček predavanja prinaša »Jutro« od 7. I.

—i Učiteljski dom v Mariboru je gorel. Vendar škoda ni velika. (Mariborski večernik, 7. I.)

—i Glede Bežigradske šole odgovarja dr. Ravnihar na članek v »Slovenec«, ki ga je indirektno napadel, češ, da je uporabil za dograditev šole posojilo, ki je bilo namenjeno za premostitev smodnišnice. On priznava, da je storil in ne smatra za greh, ampak za zaslugo, da je na ta način mogel dograditi potrebno šolo, ko premostitev smodnišnice tako ni bila več aktualna. (»Slovenec«, 5. I.)

—i Papež in šola. Papež je dejal: »Šole so danes v mnogih primerih važnejše od samih cerkva. Ako se nam v osnovnih šolah ne posreči obdržati vero v srcih naših otrok, bomo kmalu imeli cerkvene stavbe brez cerkvenih občin.« (»Nedelja«, 3. I.)

—i Ni bilo pritiska na uradništvo za udeležbo pri volitvi v Škofji Loki, tako piše »Gorenjec« od 2. I. in v dokaz, da je res, navaja: Izmed vsega učiteljstva, se je volitve udeležil samo 1, od drugega uradništva le par, od financarjev nobeden.

—i Priznanje učiteljske službe na šolah sv. Cirila in Metoda. Načelnik ministrstva prosvete je izjavil na učiteljskem zborovanju, da pride v finančni zakon za 1. 1937/38, tudi določba, s katero se prizna kot učinkovita državna služba tudi poučevanje na šolah sv. Cirila in Metoda. (»Naš glas«, 1. I.)

—i Pod naslovom »Sodne zanimivosti« prinaša »Jutro« od 7. I. sledeče: V avtobusu lenarske avtobusne družbe je lani 25. januarja gospodična Anica Leskovarjeva, učiteljica v Kamnici, dejala neki svojih tovariših od Sv. Anne v Slovenskih gorah, da mora biti njen nadučitelj (g. Jakob Stuhec, starosta sokolske čete pri Sv. Anji) »grozen denunciant«. Zaradi tega je g. Stuhec vložil pri mariborskem sodišču tožbo proti Anici Leskovarjevi, ki pa se je zavgozarjala, da ni mislila pri tem g. Stuhca, marveč, da je hotela le zagovarjati učiteljske premostitve, češ, da ni bil noben učitelj premosten brez vzroka, marveč, da so bili premosteni na lastno prošnjo ali pa ker so se pri volitvah preveč eksponirali, oziroma

denuncirali. Zanimiva zadeva je zdaj pred sodiščem končana. Sodnik je po zaslišanju vseh prizadetih prič obsodil 22. julija 1936. g. Anico Leskovarjevo na denarno kazen 180 dinarjev, ki se odloži pogojno za eno leto, ter na plačilo sodnih stroškov. To sodbo je kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča dne 29. decembra 1936. potrdil, ko je ponovno zaslišal vse prizadete priče. Ker ni proti tej sodbi nikakršnega pravnega leka, je pravda s tem končno veljavno končana.

—i V članku »Narodni pomen šolskega radia« si je privoščila 2. številka revije »Radio-Ljubljana« hudo kritiko našega osnovnega šolstva. Tu piše: Naša uradna šolska politika tako v svojih načelih kakor v stvarnem delu ne daje jamstev za slovenske narodne potrebe, naše osnovno šolstvo, ki so ga predstavljali v slovenskem pogledu nezavedni in neprebrani ljudje, je mešalo pristno in nagonsko narodno dedščino z utopističnimi jugoslovenskimi teorijami. S tem je šola vzgojila nekaj rodov slovenske mladine v zmedenem duhu, tako da se more govoriti o izkvarjeni mladini. — Glede šolskega radia piše, da bi moral po sistematičnem programskem načrtu dajati mladini tisto, česar ji današnja šola ne daje: smotrene, jasne in dostojne slovenske izobrazbe, pouka o temeljnih rečeh, ki jih mora vsak slovenski človek vedeti in jih v današnji dobi more dobiti.

—i Pod naslovom »Metoda jugoslovenskega učiteljstva v Sloveniji« »Slovenija« od 1. I. ostro kritizira Rapetovo Četrto čitancev, kjer govori o jezikovnem plemenu Slovencev in Hrvatov ter mesto: Prebivalci Jugoslavije so en narod, vendar se po narečjih in običajih ločijo v Slovence, Hrvate in Srbe.

—i Cankarjeva dekliška šola v Mariboru je letos pripravila božičnico pticam. V paviljon mestnega parka je postavila božično drevo z zrnjem, kar je privabilo velik ptičji zbor, posebno sinice. (»Mariborski večernik«, 29. XII.)

—i O srednji šoli in knjigah je napisal Jakob Šolar v »Sloveniji« od 1. I. oster članek. Med drugim pravi tu: »Brez ozira na vse izboljševalne predloge so ponatili učne načrte iz 1. 1929. s tiskovnimi napakami vred in se niso niti zmenili za skušnje v šoli. Zato ni čuda, da so ti učni načrti tako resnična podoba vse neurejenosti, nedoslednosti... da je človeka sram. Do vsega tega mora priti če se z vsem tem bavi upravnica šolska oblast, ne pa šolski strokovnjaki, ki imajo živ stik s šolo. ...Knjiga nam dela sramotno pevsod, kjer bodo na njeni podlagi hoteli spoznavati naše šolstvo. To je res podoba vse naše prosvete.

—i Šolstvo in prosveta v Rusiji. V letu 1936. je bilo v Rusiji 164.081 osnovnih, 1797 strokovnih, 2572 tehničnih šol, 716 delavskih univerz in 595 visokih šol. Gledališč 724, kinematografov 28.600 in 67 radijskih oddajnih postaj. Knjižnic je bilo 53.380 s 105.295.000 knjigami. — V 1. 1935. je izhajalo v Rusiji 10.000 dnevnikov z dnevnim nakladom 35.700.000 izvodov. Knjižne založbe so izdale v 1. 1935. 42.700 raznih knjig in brošur. Te knjige so izšle v 93 jezikih. (Po »Sl. narodu« in »Kmetiskem listu« od 30. XII. in »Del. politiki« od 1. I.)

—i Šolske razmere v V. okraju v Mariboru. Poslopje 3. deške osn. šole na Ruški cesti je pretesno. Otroci morajo na druge šole na levi breg, dva razreda v Razlagovo, eden na 4. deško v Gosposvetsko. Nekateri celo 3 km daleč, kar je kvaren nedostatek v materialnem in vzgojnem pomenu. (»Mariborski večernik«, 30. XII.)

—i Državne šolnine ni treba plačevati na zasebnih šolah, pa naj imajo pravico javnosti ali ne. (»Slovenec«, 31. XII. in »Jutro«, 31. XII.)

—i Odpoved za vse prostore v šolskem posloju je prejela mestna občina v Kamniku od Meščanske korporacije. Šola se mora do avgusta izseliti iz zgradbe, ki je bila pred 53 leti sezidana nalašč za šolo. (»Slovenec« od 31. XII.)

—i Slomskova družba je imela za božične praznike za svoje člane poseben 3-dnevni tečaj v Ljubljani.

—i Otroci so zgradili železnico. V prostih šolskih urah je 500 otrok delalo dolge mesece, da je zgradilo v kavkaškem mestecu v Tiflisu železnico, katere tir ima širino 75 cm in je dolg pol kilometra. Železnica ima malo lokomotivo in 3 vozove. Doslej je železnica odpravila 65.000 oseb. Sedaj jo nameravajo šolarji podaljšati za cel kilometer. (Po »Domoljubu« od 1. I.)

—i Na Nizozemskem se poučuje šah na vseh šolah. (»Slovenski dom«, 31. XII.)

—i O premostitvi učitelja Fr. Vadrnala, sokolskega starosta, vrtnarja, čebelarja, peva, glasbenika in zadrugarja po 30-letnem delovanju iz Dobove v Veliki Podlog piše »Sokolska volja« v 1. številki. V Dobovi je ostal Vadrnal dom in družino.

—i Emil Adamič. Toplo pisan nekrolog prinaša glasilo bolgarskega učiteljskega združenja »Prosvetno edinstvo«. Pisec želi, naj se uresniči pokojnikova želja, da se prične s smotno skupno akcijo jugoslovenskega in bolgarskega učiteljstva.

—i Poenotenje višjega šolstva v Nemčiji. poleg šestrazrednega šolstva bosta obstojali v Nemčiji samo še dve vrsti višjega šolstva, in sicer glavna šola, in stranska šola. V krajih, ki bodo imeli samo eno visoko šolo, bo obstojal samo tip — glavne šole, le, kjer bi gimnazija imela poseben pomen, obenem pa tudi že slavno tradicijo, bo ministrstvo izjemoma dovolilo gimnazijo. (Po listih od 2. in 3. I.)

—i Na šoli v Turjem je 133 otrok in samo ena učna moč. Pomanjkljiv pouk na šoli vzbuja med ljudmi mnogo nevolje. (»Slovenec«, 3. I.)

—i Moosheart — mesto otrok. V bližini Chicaga v Ameriki je otroška naselbina, ki šteje okoli 200 hiš in kjer se šola in živi 1700 otrok, večinoma sirot brez staršev. Otroci, ki bi dajali sicer mnogo naraščajočim temnim zločinskim elementom vlemesta, se vzgajajo tu pod dobrim nadzorstvom v koristne člane človeške družbe. Tu se ne učijo samo običajnih šolskih predmetov, ampak se bavijo tudi z raznimi obrtni, pa tudi z živinorejo in kmetijstvom, tako da se naseleje vzdržuje kar samo in prodaja lahko 75 procentov svojih izdelkov z dobičkom. (»Maribor Zeitung«, 12. I.)

—i Mlečna akcija na kamniški šoli. Na šoli, kjer je protituberkulozni dispanzer ugotovil 40% okužen, dajejo 80 revnim otrokom dnevno mleko. (»Slovenec«, 10. X.)

—i Pouka ni na šoli v Nemški Loki že od začetka šolskega leta. (»Gottscheer Zeitung«, 10. I.)

Učiteljski pravnik

—š Vprašanje! P. R. iz SL. K. Bil sem začasno dodeljen v nadomeščanje manjkajočih učnih moči iz kraja, kjer je sedež sreza, na podeželsko šolo. Kje mi tečejo mesečni prejemki? Ali na moji matični šoli ali na začasnem učnem mestu? Ali mi pripada za čas nadomeščanja dnevnica po § 25. fin. zak. za 1. 1934/35., ker so mi bili po odl. min. prosv. P. br. 7956 od 5. III. 1935. selilni stroški odbiti ter priznani samo oseb. potni stroški.

Odgovor! Po čl. 3. uredbi o osebnih dokladah Vam pripada osebna doklada II. draginjskega razreda, ker je Vaše stalno službeno mesto v K. Za čas dodelitve bi Vam pripadale dnevnice, če ni v dekretu o dodelitvi drugače odredeno.

—š Vprašanje: V. C. v L. Opustil sem stanovanje kraj. šol. odbora in se preselil v svojo lastno hišo. Ali imam pravico do stanarine?

Odgovor: Ne!

—š Vprašanje: R. I. v G. I. Ali ima moja hčerka vdova po neuradniku, ki jo sedaj vzdržujem, pravico do žel. legitimacije?

2. Ali imam pravico do 4. periodskega poviška VI. polož. skupine, ker nisem mogel napredovati še v V. polož. skupino?

Odgovor! ad 1. Ne, ker imajo hčerke pravico do žel. legitimacije samo do možitve.

Ad 2. Četrti periodski povišek v VI. polož. skupini ne obstoja. Plača VI. skupine s 3. periodskim poviškom t. j. 1450 din je enaka plači V. položajne skupine.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljska tiskarna. Tovariši, ki imate prihranke v denarnih zavodih, dvignite nekaj stotakov ter jih naložite v deleže Učiteljske tiskarne. S tem neizmerno koristite skupnosti, a tiskarni pripomorete do cenejšega obratnega kapitala. Čast učiteljstva in gospodarske koristi organizacije in drugih ustanov zahtevajo, da Učiteljska tiskarna dobro uspeva.

—g Obmorski učiteljski dom. Tovariši(ice)! Pridobivajte novih članov, prispevajte k novi postojanki ob našem morju, ki bo nam samim v oddih, posebno pa rekonvalescentom, ki nujno potrebujejo morskega zraka, milega podnebja in miru. Tovariši(ice), ki vsake počitnice romate na obalo našega Jadrana, ali ste že člani(ice) društva za zgradbo lastnega krova? Če še ne, se takoj oglasite z dopisnico na naslov: Društvo »Obmorski učiteljski dom«, Ljubljana, Franciškanska ulica 6.

Mladinska mafica

—mm 4. številka »Našega roda« izide okoli 20. t. m. Prosimo cenj. poverjenike, da nam pošljejo pravočasno naročnino.

—mm Za literarno nagradno tekmovanje je prejelo tajništvo M. M. 13 rokopisov. Na željo avtorjev potrjujemo prejem rokopisov poslanih pod naslednjimi gesli in psevdonimi: »Bumbašir«, »Za svobodo«, »Štev. 13«, »Anonimno«, »Drava«, »Janez 1937«, »Martin Sok«, »Mladi krogi«, »Ivan Drole« in »Peter Golja«. — Željo nekaterih avtorjev, naj bi rokopise, ki ne bodo sprejeti, vrnili že v teku enega meseca, ne bomo mogli upoštevati, ker morajo vsa dela prenesti vsi člani literarnega odseka in bo trajalo to gotovo dalj časa. Izid tekmovanja bo objavljen v »Učiteljskem tovarišu« in v glavnih dnevnikih.

—mm V bilanci slovenskega knjižnega trga v 1. 1936. piše Tine Debelak v »Slovenec« od 10. I.: Med mladinskimi spisi moramo na prvo mesto postaviti Seliškarjev morsk deški roman »Bratovščina Sinjega galeba«, kakor tudi Ribičičevo »Barka zaplaval«. — Omenja tudi Milkovičeve »Barake«, Hudaesovo »Posteljo gospoda Fibriha« in Ribičičeve »Čurimurčke«, med prevodi pa ponovno »Pirhe«.

—mm V Mladem Slovincu od 10. I. je priobčen Tolstojev »Morski pes«, ki je izšel v Kresnicah.

—mm V članku »Slovenska književnost v letu 1936. piše v novoletni številki »Jutra« kulturni referent Borko: ...Mladinska literatura takisto ne zaostaja. Ena najpomembnejših novosti na tem področju je bila zbirka bolgarske mladinske proze »Pirhi« v izboru in prireditvi T. Potokarja in z ilustracijami naših najboljših slikarjev. Dalje je treba omeniti štiri knjižice M. M., Milkovič: Barake; Ribičič: Čurimurčki; Hudaes: Postelja gospoda Fibriha; Seliškar: Bratovščina Sinjega galeba.

—mm Ko razpravlja o mladinskem tisku, omenja novoletni »Slovenec« med drugim tudi tole: Tako imamo katoliki za najmlajše zdaj fuzijo »Angelčka« in »Lučke z neba« v listu »Luče«, potem »Zamorčeka«, »Mladega junaka«. Za večje je »Vrtec«, ki vzdržuje ravnotežje z »Zvončkom«, že težje pa z »Razori« in »Našim rodom«, ki so namenjeni že meščanskošolski mladini ter jim mi nimamo postaviti ničesar naproti. — (Po mnenju kulturnega urednika »Slovenca«, Tineta Debelaka, je tedaj »Naš rod« list za meščanskošolsko mladino in list, ki ga ne izdajajo katoliki. Ali pretvarja g. Debelak resnico hote ali nehoti, le tega še ne vemo.)

Šolski radio

—r XV. teden. V torek 19. januarja bo predaval g. prof. Rafael Bačar: »Sol neizogibna potreba človeškega telesa«. Razpored: Človek — morski akvarij. Pomen in namen soli v človeškem organizmu. V skupino snovi, ki odločilno vplivajo na deloma še neznan način na razne organe, spada tudi kuhinjska sol. Poskusi Jacquesa Loeba na živalih. Kje, v katerih organih se sol uporablja in zakaj. Kako sol oddajamo. Sol in mišično delovanje. Pregled obtoka soli v človeku.

V petek 22. januarja bo povedal g. dr. Branko Vrčon: »Kako si narodi delijo svet.« Razpored: 1. Naš prvi pogled v svet. — 2. Naš svet je velik. — 3. Naš svet je majhen. — 4. Narodi si delijo prostor na njem: a) Boj za boljše mesto pod soncem. b) Boj za svetovno gospodstvo. c) Države in njih kolonije. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 17. januarja ob 17. uri: »Mala perutninarica Urška pripoveduje Micki«; oddajo vodi g. Alfonz Inkret.

Stanovska organizacija JUU Iz društev

= ČLANOM(ICAM) SRESKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA MARIBOR LEVI BREG! Tov. blagajnik je na učit. zboru vseh šol poslal seznam članarinskih dolžnikov z navedbo dolžne članarine. Kdor je v kakem dvomu glede teh terjatev, se lahko obrne pismenim potom na tov. blagajnika, ki bo pri prihodnjem zborovanju 13. febr. t. l. ob 9. uri dajal pojasnila. Pozivam, da vsi vso dosedanja članarino po dohodu z božičnih počitnic čimprej nakažete. Ne silite društvene uprave k strožjim meram! Disciplini in red naj kot moje novoletno voščilo veljata enako za vse! Predsednik.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KOČEVJE obvešča svoje članstvo, da je letna članarina za 1. 1936/37. določena, na podlagi sklepa letošnjega občnega zbora, za samce po 170 din, za učiteljice poročene z učitelji pa po 90 din. Društvo je v veliki finančni stiski, ker mnogi člani niso poravnali niti članarine za lansko leto, dočim je v letošnjem letu zadostilo svojim obveznostim le malo članov. Zato prosimo, da zamušniki v najkrajšem času poravnajo svoj dolg in nato redno nakazujejo članarino v mesečnih obrokih. Kdor nima ček. položnic, naj jih urgira pri društvenem blagajniku Trobišu Stefanu, šol. upravitelju v Starem logu pri Kočevju. Odbor.

Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR — DESNI BREG bo zborovalo dne 23. januarja 1937. na dekliški narodni šoli v Studencih s pričetkom ob pol 10. uri. Na dnevnem redu je poleg običajnega situacijskega poročila in dopisov predavanje tov. Julija Kontlerja: Gospodarske in družabne prilike narodne manjšine na Kočevskem (s skopičnimi slikami) in razgovor o triletnem delovnem programu v okviru učiteljskega pokreta. Pred zborovanjem naj tovariši poravnajo zneske za pravila. Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LAŠKO zboruje v soboto 16. t. m. ob 8. uri v Laškem (osnovna šola) s sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnik. 2. Stanovske zadeve. 3. Dopisi. 4. Predavanje: Emil Adamič (predava tov. M. Mahkota). 5. finančni zakon 1937/38. 6. Učit. tiskarna (tov. Bučar). 7. Mladinska mafica (tov. Pahor). 8. Slučajnosti. — Tovariši! Z zborovanjem bomo pričeli takoj po prihodu